

**Utbildningsinspektion i Askebyskolan och
Knutbyskolans förskoleklass och grundskola årskurs
1–6, Rinkebyskolans grundskola årskurs 7–9 och
den obligatoriska särskolan årskurs 1–10**

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområdet	2
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av resultaten.....	4
Bedömning av genomförandet.....	8
Bedömning av förutsättningarna	16

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Askebyskolan den 21–22 och den 27 september, Knutbyskolan den 28–29 september och den 3 oktober samt Rinkebyskolan med obligatorisk grundsärskola den 4–5 och 10–11 oktober. Träningsskolan besöktes den 26 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolorna intervjuades rektor, biträdande rektorer, personal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklasser, samtliga årskurser, den obligatoriska grundsärskolan, träningsskolan och förde även informella samtal med lärare, elever och övrig personal. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor och biträdande rektorer har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Askebyskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	56
Grundskola årskurs 1–6	306

Knutbyskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	49
Grundskola årskurs 1–6	307

Rinkebyskolan	Antal elever
Grundskola årskurs 7–9	346

Rinkebyskolan	Antal elever
Obligatorisk grundsärskola	5
Träningsskola	20

Askebyskolan, Knutbyskolan, Rinkebyskolan, den obligatoriska grundsärskolan och träningsskolan är alla belägna i närheten av Rinkeby centrum. Askebyskolan har funnits i 29 år som en så kallad baracksskola. Denna skola revs 2002-2003 och den nya Askebyskolan invigdes den 1 september 2004. Knutbyskolan byggdes 1970, renoverades till vissa delar 2004 och en fortsatt renovering är förestående för skolan. Rinkebyskolan byggdes 1970 och renoverades 1989.

Den obligatoriska grundsärskolan är inrymd i Rinkebyskolan och stadsdelens träningsklasser är placerade på tre olika enheter i Rinkeby. De tre enheterna benämns Rinkeby torg, Osbyringen och Nybykroken.

Askebyskolan arbetar i fem arbetslag A-spåret, B-spåret och C-spåret med förskoleklass och årskurs 1–6 samt arbetslagen fritidshemmet och staben. Skolan har en ”europaprofil” där kunskaper, kommunikationsförmåga och social kompetens sätts i första rummet.

Knutbyskolan arbetar i tre paralleller som består av förskoleklass och årskurserna 1–6. En av dessa paralleller består av grekiska klasser. Skolan har en ”naturvetenskaplig-science profil”.

Rinkebyskolan har tre olika profiler; ”scienceprofil” med inriktning mot naturorienterade ämnen och matematik, ”europaprofil” med inriktning mot språk- och kommunikation samt en ”idrottsprofil” med fotbollsriktning. På skolan finns också stadsdelens fritidsorganisation med Ungdomens hus och fritidsgården inrymt. Även kulturskolan är placerad på Rinkebyskolan. Skolan har flera särskilda undervisningsgrupper bland annat en mottagningsgrupp för elever som är nyanlända till Sverige och ett skoldaghem för elever med ett stort behov av särskilt stöd.

Skolorna har under pågående inspektion förändrat sin ledningsorganisation vilket beskrivs ytterligare under rubriken ledning och intern kommunikation.

Nästan alla elever i området har invandrarbakgrund och andelen elever med ett annat modersmål än svenska är således hög.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolorna och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att skolorna som helhet erbjuder utbildning av god kvalitet. Undervisningens innehåll och arbetsformerna är allsidiga och varierade i såväl förskoleklasserna, grundskolan, grundsärskolan samt träningsskolan. Lärarna har en pedagogisk utbildning avsedd för den undervisning de bedriver. Skolorna har goda långsiktiga strategier för framtida anställningsbehov av personal. Arbetet med normer och värden är utvecklat och de flesta elever upplever att de trivs och är trygga. Skolorna måste dock följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och skolorna, särskilt Rinkebyskolan, måste vidta åtgärder för att öka målpuppfyllelsen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Rinkebyskolan ger inte tillräckliga förutsättningar för alla elever att nå målen för utbildningen i årskurs 9 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.2 Kunskaper i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).
- Askebyskolan, Knutbyskolan och Rinkebyskolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).
- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp och beslut om anpassad studiegång på skolorna fattas inte i enlighet med bestämmelserna (5 kap. 5, 10 § grundskoleförordningen).
- Skolan ger inte alla elever som behöver det särskilt stöd (4 kap. 1 § skollagen och 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Elever i behov av studiehjälper på modersmålet på Knutbyskolan får inte detta stödbehov tillgodosett (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

- Elevens val ges inte i enlighet med författningarna på Askebyskolan och Knutbyskolan (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Skolledningens ansvarsfördelning av rektorsfunktionen är otydlig och rektor är inte förtrogen med det dagliga arbetet i verksamheten (2 kap. 2 § skollagen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Askebyskolan och Knutbyskolan bör utveckla samarbetsformerna mellan förskoleklasserna och grundskolan.
- Mot bakgrund av de låga resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 och årskurs 9 bör skolorna följa upp och förbättra dessa resultat. Rinkebyskolan bör på samma sätt särskilt analysera den stora skillnaden mellan pojkars och flickors resultat.
- Den obligatoriska sarskolan bör komplettera sina planer och målbeskrivningar med kursplanernas och läroplanens strävansmål. Den obligatoriska sarskolan bör också skapa former för att systematiskt följa upp och utvärdera resultatet av arbetet med läroplanens strävansmål.
- Knutbyskolan bör utveckla elevernas kännedom om utbildningsmålen.
- Askebyskolan och Rinkebyskolan bör vidta ytterligare åtgärder i syfte att uppnå ett bättre resultat kring sitt arbete med normer och värden.
- Knutbyskolan bör förbättra sin samverkan med de yngre eleverna. Knutbyskolan bör också utveckla arbetssätt och arbetsformer för att öka elevernas inflytande över undervisningens utformning och innehåll.
- Skolornas och den obligatoriska sarskolans kvalitetsredovisning bör förbättras.
- Askebyskolan bör se till att alla elever som behöver studiehandledning får det.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Askebyskolan och Knutbyskolans förskoleklassers verksamhet inrymmer grundläggande språkutveckling och förståelse för matematiska begrepp. Inspektörerna uppfattar också att lekens betydelse ges stort utrymme. I samband med skolbesöken samtalade inspektörerna med flera av förskoleklassernas barn som kunde ge konkreta exempel på vad de lärt sig avseende normer och värden och kunskaper. Lärarna i förskoleklasserna följer upp och utvärderar varje elevs utveckling samt delger detta till barnen och barnens föräldrar vid utvecklingssamtalen. Båda skolornas förskoleklasser har ett visst samarbete med skolans lägre årskurser. Detta arbete kan enligt inspektörernas bedömning dock utvecklas.

Skolorna bör sträva efter att nå ett samarbete och utbyta kunskaper och erfarenheter mellan de olika personalgrupperna för att uppnå den röda tråd i elevernas kunskapsutveckling som eftersträvas. I övrigt bedömer inspektörerna att barnen i förskoleklasserna ges goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Tabell 1. Nationella ämnesprov för år 5. Tabellen anger andelen elever (%) som enligt skolans bedömning uppnått målen för proven.

	Askebyskolan		Knutbyskolan	
	2005	2006	2005	2006
Andel (%) som uppnått målen i svenska	55	46	72	58
Andel (%) som uppnått målen i matematik	47	61	61	53
Andel (%) som uppnått målen i engelska	71	75	78	72

Källa: Skolans egna uppgifter

Resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5 för Askebyskolans elever visar att resultaten i svenska har försämrats medan resultaten i både matematik och engelska har förbättrats från 2005 till 2006. På Knutbyskolan har resultaten i alla tre ämnena försämrats. På Knutbyskolan finns en grekisk enhet där resultaten visar att 100 procent av eleverna har uppnått målen i svenska och engelska samt 83 procent har uppnått målen i matematik. Enligt rektorernas och lärarnas analys av resultaten finns flera orsaker till bristande måluppfyllelse. Askebyskolans rektor uppger att en del grupper har haft flera lärarbyten. En hel del elever har en låg språknivå och flera elever har diagnosen språkstörning. Dessutom har frånvaron för flera elever varit hög. Skolan ämnar se över sitt arbetssätt och lärarnas ledarskap i klassrummen för att på detta sätt öka måluppfyllelsen.

Knutbyskolans personal och rektor har analyserat både den grekiska gruppens resultat och den övriga skolans resultat och bedömer tillsammans med lärarna att det arbetssätt som praktiseras i den grekiska gruppen ser ut att i en högre grad passa skolans elever än det arbetssätt som hittills har praktiserats (här har ju också eleverna ett gemensamt språk som alla förstår). Skolorna har upprättat åtgärdsprogram för de elever som inte har uppnått målen i svenska, engelska och matematik.

Inspektionen visar att skolorna inte gör någon systematisk sammanställning, uppföljning och analys på skolnivå av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen. Därmed är det svårt för inspektörerna att få en uppfattning om resultaten i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Inspektörerna har dock tagit del av kunskapsresultaten i övriga kursplanämnen på elev- och klassnivå. Dessutom har det framkommit på intervjuer med skolledning, lärare och föräldrar att lärarna fortgående följer upp och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling samt delger elevernas föräldrar dessa resultat på utvecklingssamtalen.

Inspektörerna bedömer att Askebyskolan och Knutbyskolan bör skapa former för att systematiskt följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling på skolnivå i samtliga ämnen på de bägge skolorna.

Skolorna bör också med utgångspunkt från de kunskapsresultat skolorna redovisar på de nationella ämnesproven i årskurs 9 år 2006 förbättra dessa resultat.

Tabell 2. Nationella ämnesprov för år 9 i Rinkebyskolan. Tabellen anger andelen elever (%) som enligt skolans bedömning uppnått målen för proven.

	Rinkebyskolan		Riket	
	2005 ¹⁾	2006 ¹⁾	2005 ¹⁾	2006 ¹⁾
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i svenska	92	70	92,3	96,2
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i svenska som andraspråk	76,1	92,4	77,3	80,8
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i matematik	77,3	79,5	87,4	87,6
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i engelska	86	76,6	96,0	95,5

¹⁾ Enligt Skolverkets uppföljningsstatistik

Ur tabellen kan man utläsa att resultatet på de nationella ämnesproven för årskurs 9 åren 2005 och 2006 varierar i hög grad i svenska, svenska som andraspråk och engelska. I matematik har resultatet förbättrats med drygt två procentenheter. Inspektörerna observerar att Rinkebyskolans resultat på de nationella ämnesproven i svenska och engelska har sjunkit. Skolans resultat för år 2004 är likartade som för 2005.

Tabell 3. Slutbetyg i Rinkebyskolan enligt Skolverkets statistik.

	Skolan			Kommunen			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde	171,2	186,4	179,1	221,0	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	44,7	49,0	49,7	75,6	75,7	75,1	75,9	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till nationella progr.	58,7	73,2	68,3	89,8	89,2	90,0	89,6	89,2	89,5

Inspektörerna ser att Rinkebyskolan har höjt meritvärdet, andelen elever med fullständigt slutbetyg och andelen elever som är behöriga att söka till ett nationellt program på gymnasiet mellan åren 2004-2005 vilket är mycket positivt. Tyvärr har meritvärdet och andelen behöriga till nationella program år 2006 återigen sjunkit något. Inspektörerna bedömer att skolan bör vinnlägga sig om att öka antalet elever som når målen för årskurs 9 i samtliga ämnen.

När Rinkebyskolans meritvärde (186,4) för år 2005 delas upp på pojkar och flickor konstaterar inspektörerna att pojkarnas meritvärde är 171,2 och flickornas 202,2, en differens med 31 punkter. För år 2006 blir differensen 28 punkter till flickornas fördel. I kommunen skiljer sig pojkars och flickors meritvärde åt med 18,4 punkter och i riket med 21,5 punkter. Enligt skolans rektor har Rinkebyskolan genomfört en stor satsning för att höja flickornas resultat och anser också att skolan har lyckats med detta.

Inspektörerna bedömer att skolan bör fördjupa sin analys av resultaten och då särskilt analysera orsaken till pojkars och flickors resultat. Enligt SALSA¹ år 2005 och år 2006, uppnådde skolan ett betydligt högre meritvärde än det som var förväntat vilket är positivt. Det är dock inte acceptabelt att så många elever inte når målen för utbildningen i årskurs 9. Det är därför angeläget att Rinkebyskolan vidtar kraftfulla åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Inspektionen av den obligatoriska sarskolan visar att det finns tydliga mål och mycket goda utvärderingar och sammanställningar av elevernas måluppfyllelse. Såväl lärare som elever arbetar målinriktat för att eleverna skall nå dessa mål. Vid klassrumsbesöken kunde inspektörerna se elever i grundsarskolan arbeta både självständigt och i grupp. Personalen uppger att eleverna i träningskolan har stora möjligheter att arbeta i sin egen takt. Alla elever i grundsarskolan och träningskolan blir sedda som individer.

Inspektörerna bedömer att grundsarskolan och träningskolan utifrån kursplanemålen uppnår ett gott kunskapsresultat hos sina elever

Vårdnadshavarna till eleverna på de tre skolorna och den obligatoriska sarskolan uttrycker vid intervjuer att deras barn utvecklas över tid både när det gäller kunskap, normer och värden och socialt, vilket också överensstämmer med inspektörernas bedömning.

Inspektörerna bedömer att resultatet av arbetet med kunskaper i skolornas särskilda undervisningsgrupper är prioriterat och att skolorna, efter elevernas förutsättningar, uppnår ett gott resultat. Samtliga särskilda undervisningsgrupper har hög lärartäthet med välutbildad personal. De särskilda undervisningsgrupperna beskrivs ytterligare under rubriken individanpassning och stöd.

Alla tre skolorna har på olika sätt arbetat för att konkretisera och förtydliga kursplanemålen för eleverna och deras föräldrar. Bland annat för att förtydliga dess innebörd vid betygssättning och vid utvecklingssamtal. Inspektörerna bedömer att dessa konkretiseringar ligger i linje med de nationella målen.

Stämningen i de tre skolorna beskrivs generellt som god. Elever, deras vårdnadshavare, personal och skolledningar säger att de flesta elever känner sig trygga på skolorna. Dock uppger en del av de yngre eleverna på Askebyskolan att det förekommer en hel del retningar och bråk vilket också föräldrarna bekräftar. Knutbyskolans elever berättar positivt om rastverksamheten på skolan och dess betydelse för stämningen på skolan. På Rinkebyskolan är personal och ledning medvetna om att kränkningar förekommer och då speciellt i korridorerna.

Inspektörerna bedömer, trots det arbete som läggs ner av personalen på Askebyskolan, att skolan måste intensifiera arbetet med normer och värden för att på så sätt komma tillrätta med de retningar och bråk som enligt elever och föräldrar förekommer på skolan. Rinkebyskolan har ett gott arbete mot kränkande behandling, ändå förekommer kränkningar på skolan och även här bör skolan ytterligare öka sina insatser för att komma tillrätta med detta problem. Knutbyskolan bedöms nå ett gott resultat gällande normer och värden.

¹ Skolverkets Analysverktyg för Lokala SambandsAnalyser; modellberäknade (förväntade) betygsvärden tas fram i en modell där hänsyn tagits till föräldrarnas utbildningsnivå, andel pojkar, andel elever födda utomlands samt andel elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands

Grundsärskolan och träningsskolan bedöms med sitt goda arbete med normer och värden och sin höga personaltäthet lyckats väl med värdegrundsarbetet och uppnår också ett mycket bra resultat.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Som tidigare nämnts arbetar alla skolorna med kursplanemålen. På Askebyskolan får eleverna ett häfte där målen är konkretiserade. Enligt eleverna går lärarna ofta igenom dessa mål i samband med de olika momenten i undervisningen.

På Knutbyskolan är tydligheten inte lika stor. Eleverna och deras föräldrar uppger att de mestadels känner till målen i matematik, svenska och engelska men inte i övriga ämnen. I den grekiska gruppen upplevs tydligheten som större.

Rinkebyskolan lägger också tonvikt på matematik, svenska och engelska. Detta medför att föräldrarna upplever att skolan, i stor utsträckning, satsar på dessa ämnen och att det är resultatet i dessa ämnen man som förälder skall efterfråga. Eleverna hävdar däremot att de alltid får kunskapsmålen i alla ämnen av lärarna. Dels får eleverna alla målen nedskrivna på papper terminsvis, dels inför varje provtillfälle och dels område/temavis.

Den obligatoriska särskolan har i sin arbetsplan för 2006-07 olika mål för verksamheten. Målen har sin utgångspunkt i de statliga styrdokumenterna och är indelade efter rubrikerna; mål för lärandet, mål för elevernas delaktighet och ansvar, mål för elevhälsan, mål för föräldrasamverkan samt skolledningens mål. Samtliga dessa mål har flera underrubriker och uppfattas av inspektörerna som tydliga. Den obligatoriska grundsärskolan och träningsskolan bör dock komplettera sina planer och målbeskrivningar med de strävansmål som beskrivs i dels kursplanerna för den obligatoriska särskolan och dels i läroplanen.

Inspektörerna bedömer att skolorna arbetar med att informera eleverna och deras vårdnadshavare om målen för elevernas utbildning. Knutbyskolan bör dock ytterligare verka för att kännedomen om utbildningsmålen skall öka för sina elever. Den obligatoriska grundsärskolan bör komplettera sina planer och målbeskrivningar med kursplanernas och läroplanens strävansmål.

Alla tre skolorna har en samverkan med sina elever kring verksamheten. Askebyskolan och Knutbyskolan har klassråd och elevråd. Rinkebyskolan har mentorstid – minieleverråd i varje arbetslag. På Knutbyskolan och i Rinkebyskolan finns det dessutom ett matråd där eleverna är delaktiga i diskussioner kring mat och matsal. Enligt de intervjuade eleverna fungerar dessa råd väl och eleverna upplever sig ha ett reellt inflytande och tycker att arbetet är viktigt.

Organisationen kring elevråden ser olika ut på skolorna. Askebyskolan har för tillfället ett elevråd för hela skolan. Ledningen har planer att inför framtiden dela detta råd i två, ett elevråd med barn från förskoleklassen och elever i årskurserna 1–2 och ett elevråd med elever från årskurserna 3–6. Detta för att eleverna lättare skall komma till tals och att deras frågor skall behandlas på bästa sätt. Elevrådet har alltid ett vuxenstöd på sina möten. Eleverna uppger att de skall få vara med och bearbeta skolans regler då dessa skall revideras. De berättar också att de har deltagit i frågor som har rört skolgården och rast- och klassrumsregler.

Knutbyskolornas elevråd består av elever från årskurserna 2–6 och därmed har skolorna ingen samverkan med sina yngre elever kring verksamheten. Även här har elevrådet vuxenstöd på sina möten. Eleverna uppger att skolorna har gjort dem delaktiga i den förestående ombyggnaden av skolgården.

På Rinkebyskolorna finns mentorstid på klassnivå och minieleverråd med vuxenstöd i varje arbetslag. Frågor förs sedan upp till skolans elevråd där varje arbetslag deltar med representanter. På Rinkebyskolorna deltar skolsköterskan som stöd till elevrådet. Eleverna uppger att skolorna ger dem stora möjligheter att påverka sin arbetsmiljö.

Inspektörerna bedömer att skolorna har en god samverkan med sina elever gällande verksamheten. Klassråden och elevråden samt mentorstiden fungerar väl och eleverna känner sig sedda och skolorna försöker tillvarata elevernas synpunkter då det gäller skolornas verksamhet. Dock bör Knutbyskolorna utveckla sitt arbete så att även de yngre eleverna inbegrips i detta arbete.

Enligt läroplanen skall läraren tillsammans med sina elever planera och utvärdera undervisningen och förbereda eleverna för delaktighet och medansvar. När det gäller elevernas faktiska inflytande över lärandet bedömer inspektörerna att detta i viss mån finns på alla tre skolorna men att det är lärarberoende huruvida den enskilda skolorna lyckas med detta uppdrag. Läroplanen uttrycker att eleverna skall få ett reellt inflytande över utbildningens utformning och enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolorna att verka för demokratiska arbetsformer. Inspektörerna uppmanar därför alla tre skolorna att arbeta vidare med att utveckla arbetssätt och arbetsformer för att öka elevernas inflytande över undervisningens utformning och innehåll som helhet så att detta inflytande inte är avhängigt vilken lärare eleven har. Knutbyskolorna bör särskilt engagera sig i detta då Knutbyskolornas elever har svårt att ge några konkreta exempel på sitt inflytande över undervisningen. Detta var heller inte något inspektörerna kunde observera vid verksamhetsbesöken.

Skolornas samverkan och information till elevernas vårdnadshavare sker genom förberedda utvecklingssamtal där föräldrarna kan, om så önskas, begära flera samtal per termin. Vid dessa samtals upprättas och utvärderas också elevernas individuella utvecklingsplaner. Skolorna har föräldramöten och veckobrev. Alla tre skolorna har lokala styrelser som enligt personal och föräldrar mer fungerar som rådgivande föräldraråd. Det finns också ett centralt föräldraråd för hela stadsdelen.

Inspektörerna bedömer att skolornas samverkan med elevernas vårdnadshavare är god.

Skolorna har olika förebyggande inslag i sina arbeten med normer och värden. Askebyskolan arbetar med Stegvis, en lektion per vecka och klass. Stegvis är ett program för att förebygga våld och främja empati. Skolan har alltid fritidspersonal ute på skolgården på alla raster.

Bilder på elever från årskurserna 5–6 som är uttagna till något som kallas Askeby Kids/kamratstödjare sitter uppsatta i varje rum på skolan. Tanken är att de övriga eleverna skall veta vilka de är och kunna söka upp dem, till exempel på raster, för att bli sedda och få hjälp. Askeby Kids handleds av skolans kurator. Vid inspektionstillfället var inte årets Askeby Kids ännu utsedda.

Knutbyskolan har en väl utvecklad rastverksamhet med en fritidspedagog satt att sköta detta i samråd med skolans elever. Det finns även fritidspersonal på elevernas fotbollsplan. Skolan arbetar med projekt Charlie² en timme per vecka. Knutbyskolan har också elever som kallas skolvärdar som hjälper sina kamrater på rasterna.

Rinkebyskolan har inom sitt arbete med normer och värden utvecklat ett program mot skolk som tidigare var vanligt på skolan. Lärarna är ombedda av rektorn att en gång dagligen vandra i skolans lokaler för att på detta sätt upptäcka elever som inte är på sina lektioner. Skolan samarbetar med fritidsverksamheten där tanken är att vara fler vuxna i skolan under raster och vid skolstarten på morgonen. Personal befinner sig i korridorer och uppehållsrum tillsammans med eleverna. Detta har enligt eleverna medfört att det har blivit mycket lugnare på Rinkebyskolan. Fritiden har också organiserat en så kallad "tjejverksamhet" där flickor i åldrarna 13-24 år till exempel kan baka och titta på film. Även ungdomens hus, en fritidsgård, en träningslokal, en danslokal, en inspelningsstudio och kulturskolan finns inom skolan. Tanken med detta är att skolan vill uppmuntra eleverna och ge dem utökade möjligheter till bra fritidsaktiviteter. Rinkebyskolan har också ett elevskyddsombud som har genomgått en utbildning för sin verksamhet. Eleverna framhåller ofta skolans kuratorer som ett viktigt bidrag till tryggheten på skolan. Rinkebyskolan implementerar under hösten KOLLA-materialet³ i syfte att utveckla elevernas förmåga till empati och social kompetens.

Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Askebyskolan har en handlingsplan för arbetet mot mobbning men en likabehandlingsplan är under utarbetande. Knutbyskolan och Rinkebyskolan har varsin likabehandlingsplan. Båda planerna innehåller definitioner av kränkande behandling, förebyggande arbete och åtgärder vid en eventuell kränkning.

Inspektörerna bedömer att skolorna har ett gott arbete kring normer och värden.

² CHemical Abuse Resolution Lies In Education" ("Drogmissbruk går att förebygga genom utbildning"). Project Charlie är en mobbningsförebyggande kognitiv metod avsedd att ge ord och tankar för känslor.

³ Ett redskap för träning och utveckling av sociala färdigheter som bygger vidare på de kunskaper och färdigheter ur StegVis.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Askebyskolan har som nämndes i ingressen, en ”europaprofil”. Profilen innebär att tonvikten i undervisningen skall läggas på kunskaper, kommunikation och social kompetens. Alla elever från förskoleklass till årskurs 6 får dessutom undervisning i engelska.

Engelskundervisningen utförs ofta i en så kallad workshop där syftet inte är att presentera en färdig lösning utan att genomföra övningar kring ett visst tema. En lärare med engelska som modersmål är ansvarig för undervisningen. Enligt rektorn startade skolan med engelska i de tidiga åren för att på detta sätt möjligen kunna öka elevantalet på skolan och tanken från början var att alla elever skulle läsa utökad engelska. I dagsläget läser eleverna på skolan fortfarande engelska men inte med den utökning som utlovades från början. Flera föräldrar upplever det negativt att deras barn inte får den engelska de ansåg sig ha blivit lovade i samband med att de placerade sitt barn på Askebyskolan. I övrigt arbetar skolan ofta tematiskt och exempel på teman är Alfred Nobel, havet och det svenska valet. Det finns ett samarbete över klassgränserna som är ämnesinriktat. Skolan har också ett arbete med att försöka arbeta fram metoder för att lättare upptäcka och utnyttja elevernas olika lärstilar. Detta arbete leds av en specialpedagog på skolan tillsammans med lärarna. Skolan praktiserar ett arbetssätt som de kallar EPA - eget planerat arbete. Detta betyder att vid de tillfällen då elever utför eget arbete skall detta alltid vara planerat och organiserat av eleven med stöd av läraren så att både läraren och eleven ser att arbetet leder mot ett tydligt i förväg uppsatt mål. Detta kunde inspektörerna iaktta vid lektionsbesöken. Inspektörerna bedömer också att atmosfären i klassrummen präglas av studiero och engagerade lärare och elever.

Inspektörerna bedömer att Askebyskolan har ett bra innehåll och en god organisation av sin undervisning. Dock kan skolan på ett tydligare sätt informera elevernas föräldrar om förändringen av engelskundervisningen så att eventuella framtida missförstånd undviks.

Knutbyskolan är vid inspektionstillfället i färd med att omvärdera sin undervisning för om möjligt nå en ökad måluppfyllelse för alla elever på skolan. Som presenterades i inledningen har resultaten i svenska, engelska och matematik försämrats i alla enheter utom i de grekiska profilklasserna. Där visar resultaten att 100 procent av eleverna har uppnått målen i svenska och engelska samt 83 procent har uppnått målen i matematik. Denna arbetsenhet har i några år arbetat med ett arbetssätt som har sina grundtankar i ett explicit australiskt språk- och kunskapsutvecklande förhållningssätt. Arbetssättet kallas på Knutbyskolan för Knutbymodellen. Tanken är att alla arbetslag på skolan skall arbeta efter denna modell. Skolan har i en plan beskrivit hur skolan på bästa möjliga vis skall implementera detta arbetssätt på en svensk grundskola i en mångkulturell stadsdel. Planen sträcker sig fram till och med år 2010 och är förankrad hos all personal på skolan och förväntningarna är höga. I övrigt har skolan en ”scienceprofil” som i dagsläget är ganska nedtonad. Trots detta har alla elever på skolan utökad undervisningstid i de naturorienterade ämnena. Skolan har också en no-sal. Matematikundervisningen på skolan sker i samarbete med en matematiklärare från Rinkebyskolan.

Inspektörerna bedömer att skolans intentioner att med utgångspunkt från de låga resultaten, granska arbetssätten på skolan, för att på detta sätt försöka höja måluppfyllelsen såsom goda.

Rinkebyskolan har tre olika profiler för sin undervisning, ”science”, ”europa” och ”idrottsprofil”. ”Scienceprofilen” innehöll från början de naturorienterande ämnena och matematik. Enligt rektorn och personalen finns det dock tendenser att detta håller på att ändras till en ren matematikprofil med språkutveckling.

Tanken var också att denna profil skulle kunna starta i de tidiga åren på Knutbyskolan. Europaprofilen är tänkt att på samma sätt vara kopplad till Askebyskolan. Här finns extratid för engelskundervisning och då med en engelsk lärare som har engelska som modersmål. Undervisningen sker ofta i en workshopmodell. Profilen har också drama efter denna modell. Idrottsprofilen var från början tänkt för elever som är intresserade av basket och fotboll. Det visade sig att intresset för fotboll var mycket större än basket vilket har inneburit att basket har försvunnit från profilen. De tre profilerna visar upp en snedvriden könsfördelning som skolan har svårt att motverka. På idrottsprofilen är övervikten pojkar lika tydlig som övervikten flickor är på europaprofilen. Elever med de högsta betygen går på ”science” där också könsfördelningen är jämnare.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på vikten av att inte skapa en organisation som särskiljer elever efter kunskapsnivå eller efter kön. Vid inspektionstillfället och under lektionsbesöken såg inspektörerna att undervisningen i de olika profilerna skiljde sig åt på olika punkter såsom exempelvis studiero, pedagogiskt synsätt och kvalitet.

Den obligatoriska grundsärskolans undervisning utförs som regel av en specialpedagog och ytterligare en lärare. Undervisningen i övningsämnena genomförs av Rinkebyskolans ämneslärare som har denna utbildning. Inspektörerna bedömer att undervisningen är tydlig och väl avvägd för eleverna.

Träningsklassernas undervisning präglas också den av en tydlighet för eleverna. Arbetssättet utgår från en tillämpad kognitiv beteendeanalys. Alla elever har individuella träningsprogram där de kan träna olika kognitiva funktioner varvat med olika former av fysiska övningar. Grundtanken är att eleverna skall få ett tydligt sammanhang av en skoldag. Allt arbete planeras av lärare med en delaktighet efter förmåga hos eleverna. Utvärderingarna i träningsskolan är mycket tydliga och väl genomförda. Varje elevs utveckling registreras och bokförs in i minsta detalj. Eleverna i träningsskolan går till de olika grundskolorna för att äta lunch och får då alltid träffa andra elever vilket enligt lärarna är bra för elevernas utveckling. Även här bedömer inspektörerna undervisningen som tydlig och väl avvägd för eleverna.

Individanpassning och stöd

På Rinkebyskolan finns flera särskilda undervisningsgrupper. En är benämnd mottagningsklass och tar i första hand emot elever som är nyanlända till Sverige. Normaltiden för en elev i gruppen är enligt lärarna ett till två år. Under hela denna tid har alla elever i gruppen en klasstillhörighet på skolan. Skolan har också ett så kallat skoldaghem för elever med olika former av social problematik och inlärningssvårigheter. Enligt personalen har de lyckats väl med att dagligen få dessa elever till skolan. Skolan har även en grupp för språkstörda elever. Här är ett av målen att eleverna, med stöd, kan återgå till sin ordinarie undervisningsgrupp, vilket lyckas i olika omfattning. Alla eleverna i denna grupp lyckas nå de individuella mål som sätts upp i åtgärdsprogrammen dock inte alltid kursplanemålen. Slutligen finns en grupp på skolan där eleverna behöver längre tid för sin kunskapsinhämtning.

Även här lyckas eleverna till stor del nå de individuella målen som lärarna tillsammans med eleven sätter upp i åtgärdsprogrammen och även här har eleverna svårigheter med att uppnå kursplanemålen.

Även på Askebyskolan finns en särskild undervisningsgrupp, också den benämnd mottagningsgruppen. Gruppen består av ett fåtal elever. I mottagningsgruppen bedriver eleverna enligt läraren sina studier i högst ett år.

Flera av eleverna går ut i en vanlig grupp på eftermiddagen och redan efter en termin är de flesta av eleverna integrerade i sina klasser men kan komma tillbaka till gruppen lektionsvis för att få individuellt stöd.

Knutbyskolan har två särskilda undervisningsgrupper. En grupp består av elever med behov av längre tid för sin kunskapsinhämtning. Samtliga dessa elever har nått de individuellt uppsatta målen. Enligt biträdande rektorn skall denna grupp inom kort avvecklas. Det finns också en grupp benämnd basgruppen. Alla elever i basgruppen har en klasstillhörighet dit de återgår efter en tid. Basgruppen arbetar i första hand med olika former av social problematik.

Alla elever i de olika verksamheterna har en individuell utvecklingsplan som presenteras och revideras tillsammans med föräldrar och elever på utvecklingssamtalen som sker en gång per termin.

Inspektörerna bedömer att skolornas särskilda undervisningsgrupper som helhet har ett bra innehåll, en god organisation och arbetssätt som är väl anpassade till de olika gruppernas elever. Alla tre skolorna har fungerande rutiner för att upptäcka och vidta åtgärder för elever i behov av särskilt stöd. Skolorna har flexibla lösningar, väl anpassade, efter de särskilda stödbehov eleverna kan tänkas ha.

Askebyskolan har ett elevstödsteam bestående av tal- och specialpedagog, kurator, speciallärare och talpedagog. En skolpsykolog hyrs in en dag varje vecka och arbetar då tillsammans med elevstödsteamet. Skolpsykologen utför samtal, handledning och elevobservationer. Psykologutredningar genomförs utanför denna tid. Kuratorn arbetar halvtid på Askebyskolan. Skolans tal- och specialpedagog arbetar heltid och hennes främsta arbetsuppgifter är grava språkstörningar och att förbereda utredningar. Alla barn i förskoleklassen screenas gällande språknivån för att stöd av rätt typ skall erbjudas eleverna. Tal- och specialpedagogen handleder ofta lärarna. Speciallärarens arbetsuppgifter är att arbeta både som speciallärare med eleverna men även att handleda lärarna. Lärarna i specialstödsteamet arbetar med att skriva åtgärdsprogram tillsammans med lärarna för de elever som har detta behov. Vid intervjuer framkommer att elevernas stödbehov dock är större än vad skolan förmår tillgodose. Detta har medfört att alla elever i behov av särskilt stöd inte får detta, och inte heller ett åtgärdsprogram. Enligt elevstödsteamet finns det en förvirring på skolan om skillnaden mellan åtgärdsprogram och elevernas individuella utvecklingsplaner. Utifrån skolans resultat har skolan höstterminen 2006 startat en matematikverkstad och en språkverkstad. Målet med verkstäderna är ökad måluppfyllelse. I matematik används laborativt materiel som eleverna även har tillgång till den tid då de är på fritidshemmen.

Språkverkstan arbetar med svenska som andraspråk. Arbetet är knutet till skolans bibliotek. Intagningen till verkstan görs genom LUS⁴ utvärderingen. Språkverkstan har inga fasta grupper.

Knutbyskolan har en talpedagog, två specialpedagoger, tre speciallärare samt en logoped på deltid. Dessa arbetar med olika inriktningar såsom dyslexi, dyskalkyli, tal- och språksvårigheter. Specialpedagogerna och speciallärarna arbetar i varsin enhet men kan om behoven är sådana även arbeta över enhetsgränserna.

Elevvårdspersonalen arbetar med enskilda elever men handleder också lärarna på skolan. Identifieringen av elevers behov av särskilt stöd anmäls av lärare men kan också upptäckas vid de screeningar som lärarna gör med eleverna. Vanliga problem på skolan är elevernas läsinlärning och läsförståelse. Dessa elever får ett åtgärdsprogram ur vilket man sedan vid utvärdering kan avläsa resultatet av arbetet med särskilt stöd. Alla elever i de särskilda undervisningsgrupperna har åtgärdsprogram. Personalen på skolan anser att alla elever i behov av särskilt stöd är uppmärksammade men alla har ännu inte fått detta stöd och inte heller ett åtgärdsprogram. I den nya arbetsmodell skolan ämnar arbeta efter, kommer stödet till dessa elever också att gälla för den tid eleverna är på fritidshemmen och för barnen i förskoleklassen.

Rinkebyskolans elevstödsteam består av två kuratorer, en elevstödssamordnare till hälften anställd av socialtjänsten i Rinkeby, samt skolsköterska och den biträdande rektorn. Behovet av särskilt stöd på Rinkebyskolan är stort. Särskilt stöd ges i första hand i ämnena svenska, engelska och matematik. Detta görs för att öka elevernas möjligheter att komma in i gymnasieskolan på ett nationellt program. Alla elever på Rinkebyskolan kommer inte in på ett nationellt program (se inledningen) men 2005 påbörjade alla elever studier i gymnasieskolan. Enligt skolans studie- och yrkesvägledare är det väldigt få som avbryter sina gymnasiestudier, däremot är det inte ovanligt att eleverna går om årskurs 1 på gymnasiet. Inspektörerna kan konstatera att åtgärdsprogram inte upprättas för alla elever i behov av särskilt stöd på Rinkebyskolan.

Stödet i grundsärskolan och träningsskolan är omfattande, individuellt och väl organiserat för alla dess elever. Stödet planeras och utförs av personalen och delaktigheten bland eleverna och elevernas föräldrar är ansevärt. Åtgärdsprogrammen är integrerade med elevernas behandlingsplaner och används som ett aktivt redskap i undervisningen för att öka elevernas måluppfyllelse.

Stödet i de särskilda undervisningsgrupperna på skolorna är också det omfattande. Elevernas behov av särskilt stöd identifieras och åtgärdsprogram skrivs för alla elever som går i de särskilda undervisningsgrupperna

Alla skolorna har elevvårdskonferenser enligt författningarna.

Från och med den 1 juli 2006 har införts förändringar i skolformsförordningarna avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas.

⁴ LäsUtvecklingsSchema (LUS) som är ett kvalitativt bedömningsinstrument där individens läsförmåga relateras till en utvecklingspsykologisk beskrivning av läsutvecklingen.

Av åtgärdsprogrammet skall framgå vilka elevens behov är, hur behoven skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Programmet skall omfatta elevens hela skolsituation.

Inspektörerna bedömer att skolorna har väl fungerande rutiner för att upptäcka och vidta åtgärder för elever i behov av särskilt stöd. Alla elever i behov av särskilt stöd blir uppmärksammade men vid inspektionstillfället framkom att inte alla elever i behov av särskilt stöd på Askebyskolan, Knutbyskolan och Rinkebyskolan får det stöd de enligt grundskoleförordningen har rätt till. Inte heller har alla elever i behov av särskilt stöd ett åtgärdsprogram såsom författningarna föreskriver. Inspektörerna bedömer att detta inte är acceptabelt och måste åtgärdas på alla tre skolorna.

Utvärdering av lärandet och bedömning och betygsättning

Skolornas elever har individuella utvecklingsplaner vilka följs upp på utvecklingssamtalen en gång per termin. Enligt de intervjuade eleverna och föräldrar är dessa samtal bra både gällande elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling. Ibland kan dock inspektörerna märka att det råder en viss förvirring då det gäller skillnaden mellan åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtåsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framtåsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10.

Skolorna har flera olika instrument för att utvärdera elevernas lärande. Nämnas kan de nationella ämnesproven, LUS- läsutvecklingsschema, olika screeningar, elevkonferenser, tester och prov samt direktutvärderingar som lärarna gör tillsammans med eleverna i direkt anslutning till lektioner och arbetsuppgifter. Ett visst samarbete mellan de tre skolorna finns redan idag för att få en gemensam syn på elevernas lärande samt öka likvärdigheten i skolornas bedömningar. En ambition finns också att utöka detta samarbete inför framtiden.

Med hjälp av den digra mångfalden av utvärderingsinstrumenten skolorna uppvisar bedömer inspektörerna att skolorna i en större omfattning systematiskt bör kunna sammanställa och analysera de föreliggande resultaten och med utgångspunkt från dessa resultat hitta gemensamma strategier för att öka måluppfyllelsen på skolorna. I dagsläget kan endast Rinkebyskolans årskurs 8 och 9 uppvisa dylika sammanställningar. Alla tre skolorna lägger en stor tyngdpunkt på svenska, engelska och matematik, vilket enligt inspektörerna, kan medföra att elevers behov av särskilt stöd i de övriga ämnena kan utebli, vilket inte är acceptabelt.

När det gäller läroplanens mål att sträva mot kan inspektörerna se flera goda exempel på att dessa finns med som en aktiv del i de olika lärarnas dagliga pedagogiska gärning. Inte heller här finns det dock någon systematisk sammanställning eller utvärdering av hur väl skolorna lyckas med detta uppdrag. Även här bedömer inspektörerna att skolorna, och den obligatoriska särskolan, bör skapa former för att systematiskt följa upp och utvärdera resultatet av arbetet med läroplanens strävansmål.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Ett viktigt verktyg för att åstadkomma förbättringar är den kvalitetsredovisning som skall upprättas av skolor i det offentliga skolväsendet. Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet (SFS 1997:702 ändr. 2001:649) skall en kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen uppnåtts. I de fall målen inte uppnåtts skall skolan redogöra för vilka åtgärder man avser att vidta för ökad måluppfyllelse. En sådan kvalitetsredovisning där mål, måluppfyllelse och åtgärder utgör delar i en kontinuerlig utvecklingsprocess skapar förutsättningar för att synliggöra en skolas resultat vilket i sin tur kan leda till förbättringar.

Alla tre skolorna och grundsärskolan och träningsskolan har kvalitetsredovisningar. Kvalitetsredovisningarna saknar dock till stor del resultat samt åtgärder vid bristande måluppfyllelse. De skriftliga kvalitetsredovisningarna används heller inte som ett verktyg för att regelbundet stämna av hur långt verksamheterna kommit i det fortlöpande förbättringsarbetet. Inspektörerna vill uppmärksamma skolorna på att det är viktigt att skolorna i kvalitetsredovisningen har fler samlade kunskapsresultat samt utvecklingen av normer och värden och strävansmålen i läroplanen. Skolornas, fritidshemmens och den obligatoriska särskolans kvalitetsredovisningar skall också enligt förordningen utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare skall också ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen, vilket hittills inte varit fallet.

Inspektörerna bedömer att skolornas och den obligatoriska grundsärskolan och träningsskolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisningar bör förbättras.

Ledning och intern kommunikation

Skolorna har en ledningsorganisation där det finns en rektor för alla tre skolorna, en biträdande rektor för varje skola samt en biträdande rektor för den obligatoriska särskolan. De biträdande rektorerna på Askebyskolan, Knutbyskolan och Rinkebyskolan har rektorsansvar på "sin" skola motsvarande 20 procent av respektive heltidstjänst. Av tidigare beslut och bedömningar som gjorts av Skolverket framgår att det finns möjlighet att dela rektorsansvaret på en skola, men endast på så sätt att en tydlig fördelning görs så att varje elev har en rektor som ansvarar för alla frågor som rör eleven. Det går alltså inte att göra en organisatorisk fördelning där en rektor ansvarar för t.ex. elevvårdsfrågor och en annan för övriga frågor som kan handla om elevens skolgång. Av förarbeten till skollagen framgår också att en rektors ansvarsområde inte får göras större än att rektorn kan hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Någon annan skolledare kan inte ta över från rektorn det ansvar och de skyldigheter denne har enligt författningarna. Mot bakgrund av ovanstående bedömer inspektörerna att Askebyskolans, Knutbyskolans och Rinkebyskolans rektorsorganisation inte överensstämmer med författningarnas krav på rektors ansvar för verksamheten och eleverna och förtrogenheten med det dagliga arbetet.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Skolorna har som tidigare nämnts flera olika typer av särskilda undervisningsgrupper. Något beslut om placering av elever i särskild undervisningsgrupp finns inte och inte heller något beslut om anpassad studiegång för de elever som har detta behov. Detta är enligt inspektörerna inte i enlighet med författningarna och måste därför åtgärdas.

Askebyskolan och Knutbyskolan har under innevarande läsår cirka 45 lärare vardera och Rinkebyskolan har drygt 50 lärare. De allra flesta av lärarna har en pedagogisk utbildning avsedd för den undervisning de bedriver. Skolorna har både specialpedagoger, speciallärare och modersmålslärare anställda.

Skolorna har en hög ambitionsnivå att anställa lärare med en fullständig lärarutbildning. På Knutbyskolan finns en samordnare för VFU⁵-studenter som i sin tjänst arbetar med detta för hela Rinkebyområdet. Under hösten 2006 kommer 112 lärarstudenter att besöka Askebyskolan, Knutbyskolan och Rinkebyskolan. Enligt läroplanen skall studie- och yrkesvägledaren informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen samt vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser. Rinkebyskolan har en studie- och yrkesvägledare som förutom de nyss nämnda uppdragen ser som sin uppgift, att tillsammans med eleverna, utvärdera varje möjlighet för placering av elever från avgångsklasserna på något program i gymnasieskolan. Vårterminen 2005 lyckades samtliga elever från årskurs 9 komma in på något program i gymnasieskolan. Inspektörerna bedömer att Askebyskolan, Knutbyskolan, Rinkebyskolan och den obligatoriska grundsärskolan och träningsskolan har en god tillgång till utbildad personal. Studie- och yrkesvägledarens ambition att alla elever som avslutar sin utbildning i årskurs 9 skall fortsätta sin utbildning i ett program på gymnasiet ser inspektörerna som lovvärd.

Skolorna erbjuder kompetensutveckling. Valet av kompetensutveckling sker med utgångspunkt både från de individuella behoven och utifrån skolornas resultat och behov. Exempel på kompetensutveckling är svenska som andraspråk, kognitiv beteendeterapi, social kompetens, kursplaneämnen, specialpedagogik, lika bedömning och jämställdhetsfrågor.

Inspektörerna bedömer att skolorna ger en god kompetensutveckling till sin personal.

Skolorna har gott om datorer. Dessa används dagligen och fungerar enligt eleverna väl. Även övriga läromedel och teknisk utrustning håller god kvalitet. Varje skola har ett eget bibliotek.

Inspektörerna bedömer att skolorna har god tillgång till läromedel, pedagogisk material och den utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Genom sina bibliotek har elever och lärare ytterligare en resurs för en god utbildning.

Enligt grundskoleförordningen skall undervisningen i elevens val syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolan skall också erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Enligt såväl intervjuade elever som lärare ingår elevens val på Knutbyskolan i alla ämnen och eleverna får då i huvudsak enbart arbeta vidare med sina arbetsuppgifter. På Askebyskolan är urvalet för elevens val inte mer än svenska och engelska. På Rinkebyskolan ingår elevens val i de profiler eleverna väljer vilket bedöms som allsidigt.

⁵ VerksamhetsFörlagd Utbildning

Inspektörerna bedömer att Askebyskolan och Knutbyskolan måste se över hur ämnet elevens val ges.

Askebyskolan, Knutbyskolan och Rinkebyskolan har en mycket hög andel av elever med utländsk bakgrund. Detta medför att skolorna är mycket bra på att tillgodose elevernas undervisning i svenska som andraspråk och modersmålsundervisning. Dock uppger rektorn och personalen på Knutbyskolan att det endast är nyanlända elever som får studiehundledning på sitt modersmål. Askebyskolan har studiehundledning för sina elever men inte i tillräcklig omfattning, dock har skolan ambitionen att utöka detta stöd inför framtiden.

Inspektörerna bedömer att skolorna har en hög ambitionsnivå då det gäller arbetet kring elevernas svenska som andraspråk, modersmål- och studiehundledning. Det är dock inte acceptabelt att studiehundledning endast ges till de nyanlända eleverna på Knutbyskolan. Askebyskolan bör tillse att alla elever som behöver studiehundledning får det. Enligt grundskoleförordningen skall en elev få studiehundledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Tommy Bucht
Lotta Hedén